

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ได้ดังนี้

ตอนที่ 1. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ค่าเฉลี่ยฐานะทางการเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จากปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาพสินธุ์ จำกัดมีค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ หนี้สินและทุนสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ หนี้สินและทุนเท่ากับ 13,855,224,303.61, 8,599,827,729.32 และ 5,255,396,574.29 บาทตามลำดับ สหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนโนนสูง จำกัดมีค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์เท่ากับ 1,214,190.28 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัดมีค่าเฉลี่ยของหนี้สินและทุนต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของหนี้สินและทุนเท่ากับ 5,266,118.65 และ 2,519,923.19 บาทตามลำดับ

ค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จากปี พ.ศ. 2554-2558 พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาพสินธุ์ จำกัดมีค่าเฉลี่ยของรายได้ ค่าใช้จ่าย กำไรและทุนดำเนินงานสูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้ ค่าใช้จ่าย กำไรและทุนดำเนินงาน เท่ากับ 903,035,273.56, 635,751,412.93, 267,283,860.63 และ 4,454,693,740.00 บาทตามลำดับ สหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนโนนสูง จำกัดมีค่าเฉลี่ยของรายได้ต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของรายได้เท่ากับ 282,626.42 บาท สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัดมีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่าย กำไรและทุนดำเนินงานต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งโดยมีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่าย กำไรและทุนดำเนินงาน เท่ากับ 341,419.78, 207,634.23 และ 2,138,090.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ ประสิทธิภาพการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้ง 9 แห่ง พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ 6 แห่งที่มีผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่ากับ 1.00 ได้แก่ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขกาฬสินธุ์ จำกัด 2) สหกรณ์ออมทรัพย์เสมากาฬสินธุ์ จำกัด 3) สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการส่วนท้องถิ่นกาฬสินธุ์ จำกัด 4) สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำกัด 5) สหกรณ์ออมทรัพย์สถานประกอบการกาฬสินธุ์ จำกัด และ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนโนนสูง จำกัด ส่วนอีก 3 สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพ ซึ่งมีประสิทธิภาพการดำเนินงานน้อยกว่า 1.00 ได้แก่ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาพสินธุ์ จำกัด 2) สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำกัด และ 3) สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานซึ่ง 2 สหกรณ์แรก คือ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์ครุภาพสินธุ์ จำกัด และ 2) สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำกัด แสดงผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงาน drs หรือ Decreasing Return to Scale :ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ดังกล่าว ควรมีการลดปัจจัยการใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยนำเข้า เช่น การลดหนี้สิน และการลดค่าใช้จ่ายในสหกรณ์ ส่วนอีก 1 สหกรณ์ คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ที่มีผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานต่ำกว่าค่ามาตรฐาน หรือน้อยกว่า 1.00 ซึ่งให้ผลการวิเคราะห์ irs หรือ Increasing return to scale สหกรณ์ดังกล่าวควรมีการเพิ่มปัจจัยนำเข้า ได้แก่ การเพิ่มสินทรัพย์ การเพิ่มทุนของสหกรณ์ และการเพิ่มทุนดำเนินงาน

ตอนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ในการที่ก่อให้เกิดประสิทธิภาพการดำเนินงานสามารถสรุปได้ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สรุปได้ว่าสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เพื่อนำไปสู่รูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์พบว่าสมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีช่วงอายุส่วนใหญ่ระหว่าง 41 ถึง 50 ปี มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 4 คน สมาชิกส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ระยะเวลาการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ระหว่าง 11 ถึง 20 ปี (ตารางที่ 4.22-4.27) สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ สมาชิกมีอาชีพเสริมโดยการรับจ้างทั่วไป และการเกษตร มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 30,001 ถึง 40,000 บาทจากอาชีพรับราชการ มีรายจ่ายต่อเดือนระหว่าง 20,001 ถึง 25,000 บาท มีเงินออมต่อเดือนระหว่าง 15,001 ถึง 20,000 บาทสมาชิกส่วนใหญ่ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์และธนาคารพาณิชย์ มีการกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ตนเองเป็นสมาชิก มีปริมาณเงินกู้มากกว่า 750,000 บาทต่อสมาชิก 1 คน สมาชิกนอกจากกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์แล้วยังมีการกู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ (ตารางที่ 4.28-4.40) ปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านเงินทุน ได้แก่ ทุนเรือนหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ และเงินรับฝากจากสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องมือสื่อสารของสหกรณ์ออมทรัพย์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปที่นำมาใช้ในสำนักงาน และ 3ระบบฐานข้อมูลที่ทันสมัยและเหมาะสม ด้านการจัดการ ได้แก่ การจัดการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สินเชื่อของสหกรณ์ออมทรัพย์ แผนกสวัสดิการ และสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ ด้านการตลาด ได้แก่ การให้ความสำคัญกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแก่สมาชิก การกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่สมาชิก ด้านสิ่งจูงใจ ได้แก่ สิ่งจูงใจเงินปันผลตามหุ้น เงินจัดสรรเป็นเงินเฉลี่ยคืนตามปริมาณธุรกิจและเงินช่วยเหลือพนักงานสหกรณ์ในรูปแบบสวัสดิการต่างๆ (ตารางที่ 4.41-4.46)

จากผลการวิจัยประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม การจัดเวทีสนทนา และการสัมภาษณ์เพื่อนำมาสังเคราะห์หารูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ได้ดังนี้

1) รูปแบบในการปฏิบัติการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ให้ความสำคัญกับระบบการบริหารการเงิน และระบบบัญชีสหกรณ์ ฝ่ายจัดการและเจ้าหน้าที่การเงิน การบัญชี จำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการเงินและการบัญชี การลงบันทึกข้อมูลทางการเงินและการบัญชี ควรเป็นข้อมูลที่ปัจจุบันมากที่สุดที่สามารถทำได้ การพัฒนาเว็บไซต์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยประธานกรรมการ คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการและสมาชิกสหกรณ์ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลทางการเงินได้

2) รูปแบบในการดำเนินธุรกิจการให้บริการสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งขนาดใหญ่และสหกรณ์ออมทรัพย์ขนาดใหญ่มากควรมีการระดมเงินทุนทั้งภายในและทุนจากภายนอกเพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการดำเนินธุรกิจการดำเนินงานการเงิน สินเชื่อ สวัสดิการและสมาชิกที่เน้นการบริการด้วยใจ (Service Mind) ที่เป็นหัวใจสำคัญของการให้บริการแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ การพัฒนาและปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานด้านสวัสดิการแก่สมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีการควบคุมภายในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน

3) รูปแบบในการคัดเลือกประธานกรรมการและคณะกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ ประธานกรรมการและกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ได้รับการคัดเลือกจากสมาชิกสหกรณ์จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการ วิธีการและขบวนการสหกรณ์ ต้องเข้าในระบบการทำงานของสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นอย่างดี

4) รูปแบบบทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ต้องแสดงบทบาทเป็นที่เลี้ยงแก่สหกรณ์ออมทรัพย์ โดยการให้คำแนะนำ การสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่สหกรณ์และสมาชิก การให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องบทบาท หน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์

2 อภิปรายผล

ตอนที่ 1. ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่ง พบว่าค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์ หนี้สินและทุน จากปี พ.ศ. 2554-2558 มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาดของสหกรณ์ จำนวนสมาชิก และปริมาณธุรกิจที่สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินการอยู่ ถึงแม้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 9 แห่งในจังหวัดกาฬสินธุ์จัดเป็นสหกรณ์ประเภทเดียวกันคือประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์ ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าจำนวนสมาชิกและขนาดของสหกรณ์ ปริมาณธุรกิจ จะส่งผลต่อฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ (ตารางที่ 4.19) ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2552) ศราวุธ ทุ่งกลัด (2552) นุกุลทิต เรืองศรี. (2554) และ ธันย์ชนก อิจิน (2554)

ผลการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่งให้ผลการวิจัยที่แตกต่างกัน กล่าวคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยของรายได้ ค่าใช้จ่ายและทุนดำเนินงาน จากปี พ.ศ. 2554-2558 ของสหกรณ์สูงสุดแต่ไม่ได้มีค่าเฉลี่ยของกำไรสูงสุด ข้อค้นพบจากผลการวิจัยพบว่า (ตารางที่ 4.20) การที่สหกรณ์ออมทรัพย์มีรายได้สูงสุด ค่าใช้จ่ายสูงสุดและทุนดำเนินงานสูงสุด ไม่ได้หมายความว่าผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นจะทำกำไรได้สูงสุด ซึ่งการทำกำไรสูงสุดน่าจะมีปัจจัยประกอบอย่างอื่นร่วมด้วย เช่น การบริหารจัดการที่ดี การมีส่วนร่วมของสมาชิก คุณภาพของบุคลากรที่ทำงานในสหกรณ์ ตลอดจนถึงระบบการบริหารจัดการหนี้สินและสินทรัพย์ของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นองค์ประกอบร่วมด้วย สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยของรายได้ ค่าใช้จ่ายและกำไร จากปี พ.ศ. 2554-2558 ต่ำสุด (ตารางที่ 4.20) ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับผลการวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ (ตารางที่ 4.19) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด มีค่าเฉลี่ยของฐานะทางการเงินจากปี พ.ศ. 2554-2558 ต่ำสุดเช่นกัน นอกจากนี้ปริมาณธุรกิจ จำนวนสมาชิก และขนาดของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ก็มีสัดส่วนที่เล็กเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์อื่นในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์เช่นกัน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ (2552) ศราวุธ ทุ่งกลัด (2552) นุกุลทิต เรืองศรี. (2554) ธันย์ชนก อิจิน (2554) ธเนษฐศักดิ์ เพชรรัตน์ (2555) พรรณทิภา วิชัยเมือง (2560) และ พวงเพ็ชร จาบกูล และถวิล นิลใบ (2562)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่ง พบว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ 6 แห่งมีผลการดำเนินงานมีประสิทธิภาพซึ่งมีค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่ากับ 1.00 ได้แก่ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์สาธารณสุขกาฬสินธุ์ จำกัด 2) สหกรณ์ออมทรัพย์เสมากาฬสินธุ์ จำกัด 3) สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการส่วนท้องถิ่นกาฬสินธุ์ จำกัด 4) สหกรณ์ออมทรัพย์โรงพยาบาลกาฬสินธุ์ จำกัด 5) สหกรณ์ออมทรัพย์สถานประกอบการกาฬสินธุ์ จำกัด และ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ชุมชนโนนสูง จำกัด (ตารางที่ 4.21)

จากผลการวิจัยได้ข้อค้นพบว่า 3 สหกรณ์มีผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพซึ่งมีค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานน้อยกว่า 1.00 ได้แก่ 1) สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด 2) สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำกัด และ 3) สหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงาน จากข้อค้นพบของผลการวิจัยพบว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด และ สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำกัด มีผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่าประสิทธิภาพ ทั้งนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกาฬสินธุ์ จำกัด มีค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่ากับ 0.913 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.00 และสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ จำกัด มีค่าคะแนนประสิทธิภาพการดำเนินงานเท่ากับ 0.976 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.00 และได้ค่าการประเมินเป็น drs (ตารางที่ 4.21) ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าแนวทางในการที่สหกรณ์

ออมทรัพย์ทั้ง 2 แห่ง ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 2 แห่งนี้เป็นสหกรณ์ที่มีค่าเฉลี่ยฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงานจากปี พ.ศ. 2554-2558 เป็นอันดับ 1 และ 2 จากทั้งหมด 9 สหกรณ์ในจังหวัดกาฬสินธุ์(ตารางที่ 4.19) (ตารางที่ 4.19) ดังนั้นควรมีการปรับปรุงการดำเนินงาน คือ การลดปัจจัยการนำเข้าที่เป็นรายจ่ายของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้ง 2 แห่ง กล่าวคือปัจจัย 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ และ 2) การลดหนี้สินของสหกรณ์ ซึ่งแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ทั้ง 2 แห่งดังกล่าวสามารถทำได้และจะก่อให้เกิดผลดีแก่สหกรณ์ เช่น การลดการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินจากแหล่งเงินทุนภายนอก โดยการใช้นโยบายการระดมเงินออมหรือหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยการระดมจากสมาชิก เป็นแหล่งเงินทุนภายในจากสหกรณ์ หรือการหาแหล่งเงินทุนดอกเบี้ยต่ำซึ่งเป็นการจัดการด้านการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อจุดมุ่งหมายคือการลดค่าใช้จ่ายและการลดหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์นั่นเองซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับสุพรรณนิภา ศรีพูลและคณะ (2559) อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ (2561). พวงเพ็ชร จาบกกุล และถวิล นิลใบ (2562) และหทัยชนก มากพูล และณคุณธรณีนิติญาณ (2563)

สำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ได้ขอค้นพบจากงานวิจัยว่าผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานมีค่าเท่ากับ 0.972 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1.00 และได้ค่าการประเมินเป็น irs (ตารางที่ 4.3) ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูโรงเรียนเอกชนกาฬสินธุ์ จำกัด ควรมีการปรับปรุงการดำเนินงาน คือ การเพิ่มปัจจัยการนำเข้า คือ การเพิ่มทุนและการเพิ่มทุนดำเนินการ เช่น การออกหุ้น การรับฝากเงินจากสมาชิกสหกรณ์ หรือการรับฝากเงินจากสหกรณ์อื่น กู้ยืมเงินและรับเงินจากการออกตั๋วสัญญาใช้เงินและตราสารการเงินอย่างอื่น ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับ นุกุลทิต เรืองศรี. (2554) สุพรรณนิภา ศรีพูลและคณะ (2559) อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ (2561) พวงเพ็ชร จาบกกุล และถวิล นิลใบ (2562)

สหกรณ์ออมทรัพย์ควรนำระบบการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ โดยใช้แบบจำลองข้อมูลโอมล้อม (Data Envelopment Analysis Model: DEA Model) ทั้งนี้การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ด้วยวิธีการ DEA เป็นวิธีการประเมินที่มีประสิทธิภาพทั้งนี้ ฝ่ายจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์มีความจำเป็นในการเรียนรู้และทำความเข้าใจต่อการประเมินด้วยวิธีการดังกล่าว กล่าวคือวิธีการประเมินโดยใช้แบบจำลองข้อมูลโอมล้อมนั้น ข้อมูลที่นำมาประเมินจำเป็นต้องระบุให้ได้ว่าปัจจัยใดเป็นปัจจัยนำเข้าและปัจจัยใดเป็นปัจจัยผลผลิต และข้อมูลทุกค่าที่นำมาวิเคราะห์ด้วยแบบจำลองข้อมูลโอมล้อมจะต้องไม่เป็นตัวเลขติดลบหรือเป็นศูนย์

ตอนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจ ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ว่า ปัจจัยด้านสังคม พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นเพศชาย มีช่วงอายุส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงอายุ 41 -- 50 ปี มีสถานภาพสมรส ส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวน 4 คน ระดับการศึกษาของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่ จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ไม่มีอาชีพเสริม มีรายต่อเดือนได้ ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท รายได้ของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่มีรายต่อเดือนได้ ในช่วง 30,001 – 40,000 บาท แหล่งที่มารายได้ของสมาชิกส่วนใหญ่จากการรับราชการ รายจ่ายต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่ อยู่ในช่วงรายจ่าย 20,001 – 25,000 บาท ประเภทรายจ่ายต่อเดือนของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ คือ ค่าใช้จ่ายที่เป็น ค่าเล่าเรียนบุตร หลาน ปริมาณเงินออมต่อเดือนของสมาชิกที่ฝากไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 15,001 – 20,000 บาท สมาชิกออมทรัพย์ส่วนใหญ่ สมาชิกฝากเงินออมไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งเดียว ไม่มีการกู้เงินจากสถาบันการเงินอื่นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริรัตน์ ศรีพนม (2559).และบุศรินทร์ คำสมุทร และคณะ. (2560).

ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย 5 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1) ด้านเงินทุน 2) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 3) ด้านการจัดการ 4) ด้านการตลาด และ 5) ด้านสิ่งจูงใจ ซึ่งปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 5 ด้านมีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ไม่สามารถละเลยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้ (ตารางที่ 4.23) ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของธนเชษฐ์ศักดิ์ เพชรรัตน์ (2555) สุพรรณนิกา ศรีพูล และคณะ (2559) อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ (2561) และหทัยชนก มากพูล และณคุณ ธรณินิติญาณ (2563)

สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่งต้องคำนึงถึงปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัยหลัก นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์มีความจำเป็นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกให้กับสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ การเชื่อมโยงข้อมูลทางการเงินกับสถาบันการเงินอื่นๆ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ

แนวทางในการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่าสหกรณ์ออมทรัพย์โดยภาพรวมมีรายได้หลักจากการปล่อยสินเชื่อให้กับสมาชิก และได้รับดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเป็นรายได้หลัก สหกรณ์ออมทรัพย์ไม่มีธุรกิจอื่น แหล่งการจัดหาเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ สามารถหาแหล่งเงินทุนจากทั้งแหล่งเงินทุนภายในและแหล่งเงินทุนภายนอก สหกรณ์ออมทรัพย์มีภาวะความเสี่ยงจากหนี้สูญของสมาชิกสหกรณ์ แนวทางในการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสามารถกระทำได้ ดังนี้ คือ 1) การปฏิบัติการเงินและการบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์จะต้องปฏิบัติตามระเบียบ และกฎหมายสหกรณ์อย่างเคร่งครัด และโปร่งใส การเก็บรักษาเอกสารการเงินการบัญชีต้องมีระบบที่ชัดเจน และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย 2) การดำเนินธุรกิจการให้บริการสมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีการระดมเงินทุนทั้งภายในและทุนจากภายนอก เพื่อนำมาใช้เป็นทุนในการดำเนินธุรกิจ 3) การคัดเลือกประธานกรรมการ คณะกรรมการของสหกรณ์ออมทรัพย์ ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เข้าใจในหลักการ ปรัชญา และแนวทางในการดำเนินงานสหกรณ์ออมทรัพย์ มีความซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และโปร่งใส และ 4) บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ต้องแสดงบทบาทเป็นที่เล็ง แก่สหกรณ์โดยการให้คำแนะนำ การสนับสนุน การให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่สหกรณ์ และสมาชิก การให้ความรู้แก่สมาชิกสหกรณ์ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของศราวุฑู หุ่นกลัด (2552) ธนเชษฐ์ศักดิ์ เพชรรัตน์ (2555) สุพรรณนิกา ศรีพูล และคณะ (2559) และพรรณนิกา วิชัยเมือง (2560)

นอกจากนี้แนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรนำผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานสหกรณ์ที่มีประสิทธิภาพ เช่น การลดปัจจัยนำเข้าของสหกรณ์ที่ให้ค่าการประเมินประสิทธิภาพน้อยกว่า 1.00 และให้ค่าการประเมินเป็น dfr ควรดำเนินงานสหกรณ์โดยการลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานและการลดหนี้สินของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ออมทรัพย์ที่ให้ค่าคะแนนประสิทธิภาพน้อยกว่า 1.00 และให้ค่าการประเมินเป็น irs ควรดำเนินงานสหกรณ์โดยการเพิ่มทุนและทุนดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนุกูลทิต เรืองศรี. (2554) อนุชา ภูริพันธุ์ภิญโญ (2561) สุพรรณ เอี่ยมวิจารณ์ (2561) พวงเพ็ชร จาบกกุล และถวิล นิลใบ (2562) และหทัยชนก มากพูล และณคุณ ธรณินิติญาณ (2563)

3 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัยสามารถอธิบายได้ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่งที่ทำการศึกษาสามารถได้ข้อเสนอแนะดังนี้

1) การปล่อยกู้หรือการให้สินเชื่อส่วนใหญ่ของสหกรณ์ออมทรัพย์แก่สมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มักเป็นการปล่อยกู้หรือการให้สินเชื่อระยะยาว เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอายุเฉลี่ยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่มีช่วงอายุในช่วง 41- 50 ปี (ตารางที่ 4.23) ดังนั้นในประเด็นดังกล่าวสหกรณ์ออมทรัพย์ที่จะให้สินเชื่อระยะยาวแก่สมาชิกควรพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิก

สหกรณ์ด้วยเนื่องจากหลังเกษียณอายุราชการ สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ยังต้องมีภาระในการผ่อนชำระหนี้ที่ได้กู้จากสหกรณ์อีกด้วย ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ควรพิจารณาในประเด็นดังกล่าว

2) สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ในจังหวัดกาฬสินธุ์ส่วนใหญ่เป็นอาชีพประจำ เช่น ข้าราชการและสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่ไม่มีอาชีพเสริมหรือไม่มีรายได้เสริมนอกเหนือจากรายได้ที่เป็นเงินเดือนประจำ (ตารางที่ 4.28-4.29) ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ควรส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์มีอาชีพเสริมและมีรายได้เสริม ซึ่งเป็นหนทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้จากงานประจำ รายได้เสริมดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการเพิ่มรายได้ และเป็นแนวทางในการลดปัญหาหนี้สูญของสหกรณ์

3) จากข้อเสนอแนะข้อที่ 2 สหกรณ์ออมทรัพย์ควรส่งเสริมให้ความรู้ในเชิงวิชาการแก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องการจัดการและการวางแผนการเงินในครอบครัว การสร้างและปลูกฝังระเบียบวินัยทางการเงินในความเป็นผู้ใช้เงินอย่างมีแบบแผนและมีเหตุผลและเป็นผู้มีวินัยทางการเงิน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากรายได้และรายจ่ายของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ (ตารางที่ 4.31-4.35) จะเห็นว่าสมาชิกสหกรณ์มีเงินออมไม่มากนัก ดังนั้นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้คือการวางแผนการเงินที่มีประสิทธิภาพของสมาชิกสหกรณ์

4) จากผลการวิจัยพบว่า รายได้และรายจ่ายของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ (ตารางที่ 4.31-4.35) มีความแตกต่างกันไม่มาก สะท้อนให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์มีเงินออมไม่มากนัก ดังนั้นข้อเสนอแนะจากการวิจัยคือการส่งเสริมการออมเงินแก่สมาชิกสหกรณ์และนำมาเงินออมของสมาชิกสหกรณ์มาฝากไว้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ เพื่อให้สมาชิกได้รับดอกเบี้ยจากการฝากเงิน นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ยังสามารถระดมเงินฝากจากสมาชิกสหกรณ์ เป็นการระดมทุนภายในของสหกรณ์ออมทรัพย์อีกทางหนึ่งด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านการตลาด (ตารางที่ 4.44) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) สหกรณ์ให้ความสำคัญในการพัฒนารูปแบบในการรับฝากเงินแก่สมาชิกในรูปแบบต่างๆ 2) สหกรณ์ให้ความสำคัญกับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากแก่สมาชิก และผลการวิจัยยังชี้ให้เห็นว่าสมาชิกสหกรณ์มีภาระในการจ่ายดอกเบี้ยเงินกู้เป็นจำนวนมาก (ตารางที่ 4.34) การส่งเสริมการออมแก่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยที่สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

5) การใช้ข้อมูลจากฐานข้อมูลระหว่างสหกรณ์ออมทรัพย์กับสถาบันการเงินควรมีความร่วมมือกัน เนื่องจากการเชื่อมโยงฐานข้อมูลจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ทราบได้ว่าสมาชิกมีการกู้เงินจากสถาบันการเงินอื่นอีกหรือไม่ เพื่อไม่ให้สมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กู้เงินในปริมาณมากเกินไปเกินกำลังที่สามารถผ่อนชำระหนี้ได้ นอกจากนี้ควรมีการเชื่อมโยงฐานการเบิกจ่ายเงินจากเครื่องฝากถอนเงินอัตโนมัติเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งการให้บริการการเงินอื่นๆ ที่เป็นการอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกและเป็นการเพิ่มรายได้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์อีกทางหนึ่งด้วย

6) สหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีฐานะทางการเงินโดยการวัดจากสินทรัพย์ หนี้สินและทุน โดยการวัดขนาดของธุรกิจสหกรณ์ และมีผลการดำเนินงานโดยการวัดรายได้ ค่าใช้จ่ายและทุนดำเนินงานของสหกรณ์สูงสุด (ตารางที่ 4.19-4.20) แต่ไม่ได้หมายความว่าสหกรณ์ดังกล่าวจะมีผลกำไรมากที่สุด ดังนั้นการทำกำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์จึงเป็นความสามารถในการจัดการทางการเงินของสหกรณ์ สหกรณ์ออมทรัพย์จึงให้ความสำคัญกับการจัดการการเงินเป็นประการสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านการจัดการ (ตารางที่ 4.43)

7) ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ทั้ง 9 แห่งว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ที่ได้ผลการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์น้อยกว่า 1.00 (ตารางที่ 4.21) ควรมีการปรับปรุงการดำเนินงาน เช่น การลดปัจจัยนำเข้าหรือการเพิ่มปัจจัยนำเข้า ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมที่สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถนำไปปฏิบัติได้

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อม (Data Envelopment Analysis: DEA) จะให้ผลลัพธ์อย่างชัดเจนใน 2 แนวทางที่ได้จากผลการวิเคราะห์กล่าวคือ ผลลัพธ์มีค่าเท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์มีประสิทธิภาพในการดำเนิน ในส่วนผลลัพธ์ที่มีค่าน้อยกว่า 1.00 ผลการประเมินจะให้ค่าที่แสดงออกว่าควรปรับปรุงอย่างไร โดยปกติจะให้ค่า 2 แนวทาง คือ ในกรณีที่ค่าผลลัพธ์แสดงออกเป็น irs แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีการเพิ่มปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานสหกรณ์ เช่น ทุน ทุนดำเนินงาน เป็นต้น เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ค่าการประเมินเท่ากับ 1.00 หรือการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพนั่นเองและในกรณีที่ค่าผลลัพธ์แสดงออกเป็น drs แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ควรมีการลดปัจจัยนำเข้าในการดำเนินงานสหกรณ์ เช่น การลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์และการลดหนี้สิน เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยที่ค่าคะแนนการประเมินเท่ากับ 1.00

จะเห็นได้ว่าเครื่องมือในการประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อม นับว่าเป็นเครื่องมือใหม่ในการแนะนำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ได้นำไปใช้ ควบคู่กับเครื่องมือการประเมินอื่นๆที่เคยใช้ ทั้งนี้การประเมินด้วยแบบจำลองข้อมูลโอบล้อม สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถรายงานผลการประเมินให้สมาชิกสหกรณ์ได้รับรู้ผลการประเมินเพื่อให้ทราบสถานะของการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีสมาชิกสหกรณ์เป็นเจ้าของร่วมกัน และเกิดความเชื่อมั่นต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ การประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อมนั้นอาจถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ในวงการสหกรณ์ แต่เป็นสิ่งที่ไม่ยากในการเรียนรู้และการใช้งานดังนั้นในขั้นตอนแรกอาจมีสหกรณ์นำร่องหรือมีโครงการนำร่อง (Pilot Project) ในการใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อมและสามารถขยายการเรียนรู้และการใช้งานต่อไปยังสหกรณ์อื่น โดยในระยะแรกสหกรณ์ออมทรัพย์อาจขอความช่วยเหลือทางวิชาการจากผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการจากที่ต่างๆ ในการเรียนรู้และการฝึกอบรม

8) การจัดหาแหล่งเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ควรพิจารณาการจัดหาแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกให้เหมาะสมตามหลักการบริหารการเงิน การระดมทุนภายในเป็นแนวทางที่สหกรณ์ออมทรัพย์ควรให้ความสำคัญ เช่น ทุนของสมาชิก สหกรณ์ออมทรัพย์จากทุนเรือนหุ้น ทุนสำรอง และทุนของสมาชิกในรูปแบบอื่นๆ นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์บางแห่งที่มีสมาชิกจำนวนน้อยและมีจำนวนจำกัด ด้วยขอบเขตและปริมาณธุรกิจ การระดมทุนภายในสหกรณ์ออมทรัพย์จากการระดมทุนจากสมาชิก บางครั้งมีความยากลำบาก ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาสามารถกระทำได้โดยการอนุญาตให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถมีสมาชิกสมทบได้ แต่สมาชิกสหกรณ์สมทบนั้นไม่มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งประธานกรรมการสหกรณ์และคณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆที่สามารถนำผลการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์

1) กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุน ส่งเสริมให้สหกรณ์ออมทรัพย์ทุกแห่งในประเทศไทยมีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ ทั้งนี้เพื่อให้สหกรณ์ทราบถึงสถานะการดำเนินงาน และมีการรายงานผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานอย่างถูกต้อง ชัดเจน อย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใสสนับสนุนเพื่อให้เกิดความมั่นใจแก่สมาชิกสหกรณ์ในฐานะที่เป็นเจ้าของสหกรณ์ ทั้งนี้การมีนโยบายดังกล่าวกรมส่งเสริมสหกรณ์ควรมีการสนับสนุนด้านวิชาการ ด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ และพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้แก่คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่และสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ นอกจากนี้ควรมีการบรรจุการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานในแผนกลยุทธ์ของสหกรณ์ที่มีความจำเป็นที่จะต้องทำในสหกรณ์ออมทรัพย์ทุกแห่งในประเทศไทยอีกด้วย

2) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรมีนโยบายอย่างเป็นทางการสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลฐานะทางการเงิน ผลการดำเนินงาน และข้อมูลทางการเงินอื่นๆ ที่มีความจำเป็นในการใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์

ประสิทธิภาพการดำเนินงาน ทั้งนี้การจัดทำฐานข้อมูลของสหกรณ์ออมทรัพย์และการจัดการข้อมูล (Data Management) เป็นกลยุทธ์หนึ่งในการบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร คอมพิวเตอร์ที่เจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว การจัดการและบริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ประสบความสำเร็จนั้นจำเป็นต้องมีการตัดสินใจที่ถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์อันถือเป็นหัวใจของการทำธุรกิจในยุคปัจจุบัน ดังนั้นการจัดการข้อมูลให้มีประสิทธิภาพเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้องจะช่วยให้สหกรณ์ออมทรัพย์สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผลข้อมูลให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีประโยชน์ที่พร้อมจะสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในทันที การจัดการข้อมูลจะเกิดประโยชน์สูงสุดหรือประสิทธิภาพสูงสุดก็ต่อเมื่อสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถใช้ข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และเป็นกลางมากที่สุด เพื่อจะได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาช่วยในการตัดสินใจหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ ต่อไป ในปัจจุบันนี้ข้อมูลต่างๆ ได้ถูกจัดการไว้อย่างเป็นระเบียบด้วยเหตุผลคือการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบและข้อมูลนั้นสามารถนำมาใช้วิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ได้อย่างถูกต้อง แม่นยำและทันต่อการตัดสินใจ

3) กรมส่งเสริมสหกรณ์และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และสถาบันการศึกษาต่างๆ ควรมีโครงการความร่วมมือในการถ่ายทอดความรู้ วิชาการ และเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานนับว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์

4) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่นๆ ควรมีนโยบายสนับสนุนการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน และฐานะทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ ทั้งนี้ในกรณีที่ธนาคารหรือสถาบันการเงินที่ปล่อยเงินกู้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ในฐานะเจ้าหนี้ ธนาคารและสถาบันการเงินเหล่านี้สามารถใช้ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในการปล่อยสินเชื่ออีกด้วย

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้ทำการศึกษาเฉพาะสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ ในความเป็นจริงแล้ว สหกรณ์ออมทรัพย์มีทุกพื้นที่จังหวัดในประเทศไทย และที่สำคัญคือสหกรณ์ออมทรัพย์เป็นของสมาชิกสหกรณ์ทุกคน ดังนั้นการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงมีความจำเป็นในการทำวิจัย เพื่อให้สหกรณ์และสมาชิกทราบว่าสหกรณ์ที่ท่านเป็นสมาชิกและดำเนินการอยู่นั้นมีสภาพเป็นเช่นไร และควรมีแนวทางในการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร เพื่อในที่สุดแล้วจะเป็นผลประโยชน์แก่สหกรณ์และสมาชิกสหกรณ์ที่สมาชิกทุกท่านเป็นเจ้าของ ด้วยเหตุนี้การวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ จึงควรมีการวิเคราะห์กับสหกรณ์ออมทรัพย์ในทุกจังหวัดด้วยเหตุผลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

2) การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อม (Data Envelopment Analysis Model: DEA Model) ดังนั้นข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ทุกค่านั้นจะไม่สามารถเป็นค่าลบหรือศูนย์ได้ ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการวิเคราะห์ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในเขตพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดของการใช้แบบจำลองข้อมูลโอบล้อม ในการทำการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรพิจารณานำแบบจำลองแบบอื่นที่สามารถลดข้อจำกัดและเงื่อนไขดังกล่าว ซึ่งเป็นการพัฒนาเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งต่อไปอีกด้วย